

Forfatter: Udrag fra Fjorten eventyr og fortællinger

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 226.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296365495664/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

sig. Og Serotilværelsen giver dog mulighed for at fordybe sig i det væsentlige i tilværelsen.

Med denne sidste mulighed fik det dog en brat ende for Ingemann: fra 1843 til 1849 måtte han påtage sig en tyngende arbejdsbyrde som leder af akademiet. Sammen med udgivelsen af de samlede værker var den nær ved at hundre hans digteriske arbejde i 1840'erne. Det blev dog til en række »Kakkeløvnskrogs-Historier«, som han kalder dem i foreordningen, udgivet som *Nye Eventyr og Fortællinger* i 1847. Samlingen gennemspiller kendte Ingemannske temaer, men til dels med krassere effekter og i kortere form end tidligere set. Enkelte steder kan der anes en vis distance til i hvert fald den overdrevne romantik, en distance, der kommer tydeligere frem i den sidste samling fortællinger, Ingemanns selv udgav, *Fire nye Fortællinger*, 1850. Mellem de to værker ligger en bevæget tid, med regentskifte, forfatningskamp og krig. Ingemann sympatiserede ikke med kampen for indførelsen af demokrati og virker nærmest skræmt over den oprørte stemning i martsdagene i 1848, hvilket han giver udtryk for i det lange eventyr *De fire Rubiner*, 1849. Derimod folte han sig i samklang med den nationale begejstring i forbindelse med treårskrigen 1848-50. Ganske vist fandt han det overmodigt ikke at tolke krigens gang kristeligt, som udtryk for Guds styrelse, men fædrelandsfølelsen under krigen så han som en genopvækkelse af den folkeånd, han havde besunget i sine nationalhistoriske værker og i *Holger Danske*. I *Fire nye Fortællinger* har han i en lang historie givet følelserne over for hertugen af Augustenborg, en af de slesvig-holstenske oprørsledere, frit løb. Det andet element i stemningen under treårskrigen kommer frem i den sidste fortælling i samlingen, Christen Bloks Ungdomstreget, en overstadigt munter skildring af det danske provinsliv, af omfang en mindre roman. Derudover rummer samlingen eksempler på Ingemanns interesse for psykologiske ekstremter og hans fascination af det østerlandske miljø, som han ikke tidligere havde behandlet i den korte form. Foruden *Fire nye Fortællinger* udgav Ingemann i 1850 *Den stumme Frøken* (med genrebetegnelsen »Fortælling«, men på over 200 sider). Dette værk er en samtidskildring, ligesom hans sidste store prosaværk *Landsbyhomene*, 1853.

Det sidste tiår af sit liv skrev Ingemann overvejende religiøse digte; dog vendte han i 1856 med *Caldæbler* tilbage til en af de foretrukne genrer i ungdomsdigtningen: eventyrdigtet. Det bruges nu til en

fremstilling af den romantisk prægede fortolkning af kristendommen. Ingemann i sine senere år nåede frem til. Indtil få dage før sin død arbejdede den gamle digter på sin *Levnetsbog*, vel det mest charmerende og levende, han har skrevet. Den åndelige rejse tilbage, memoireskrivningen indebar, kan spores i flere af de fortællinger, der stammer fra hans sidste år. En del af dem udgav han selv i forskellige blade og almanakker, en udgivelsesform, som han først sent brugte til sin kortprosa. Der er måske tale om en imødekommeelse af bladernes behov for hurtigt læste spændende historier, men det kan også tænkes, at Ingemann tvivlede på, at han kunne få skrevet tilstrækkelig mange korte fortællinger til en selvstændig udgivelse.

Det udvalg af Ingemanns eventyr og fortællinger, der her præsenteres, omfatter noget under halvdelen af hans kortprosa. Der er medtaget tekster fra alle de fem samlinger, han selv udgav, og fra hans produktion efter 1850. Det er tilstræbt med udvalget at belyse så mange facetter af Ingemann som muligt, og de optagne tekster er nogenlunde repræsentative for hans arbejder inden for genrene. Det har kun været muligt at medtage ét egentligt eventyr, *Det høie Spil*, da næsten alle forfatterens prosaeventyr er alt for lange til at indgå i et udvalg; imidlertid er *Det høie Spil* et karakteristisk Ingemann-eventyr. Ingen af kortprosasamlingerne indgår i deres helhed i udvalget, men det er næppe nogen alvorlig mangel, da opbygningen af den enkelte samling virker bestemt af rent ydre forhold. I *Eventyr og Fortællinger*, 1820, findes et genreskema, idet eventyr følges af fortælling. Det eneste princip, der kan iagttages i ordningen af *Noveller*, 1827, er, at den længste fortælling anbringes sidst; det samme er tilfældet i de øvrige tre samlinger. Ingemann selv udgav. En indre sammenhæng mellem de enkelte stykker findes kun i *Varulven, Den levende Døde, Corsicaneren*, 1835, hvor alle tre fortællinger ræddes som breve af en landsbypræst; de to første har også et vist sammenfald i personer og emner. Man får alt i alt indtrykket af, at Ingemann fra 1819, hvor *Det høie Spil* sandsynligvis er forfattet, jævnlige har skrevet småfortællinger og udgivet dem, når han havde samlet en passende mængde; det tyder da også hans egen omtale af samlingerne på (f.eks. skriver han fra Rom 1819: »Det høie Spil» vil jeg gjentime til det engang kan komme ud med flere Smaating; det er for ubetydeligt til at gaac paa egne Been», *Breve til og fra Bernh. Sev. Ingemann* v. V. Heise, 1879, s. 110).